

РЖѢТВѢ ТВОЕ, ХРІТѢ БЖЕ НАШЕ, ВОЗСИА МИРОВИ СВѢТЪ РАЗУМА:
 ВЪ НЕМЪ БО СВѢЗДАМЪ СЛУЖАЩИИ, СВѢЗДОЮ УЧАХУСЯ,
 ТЕБѢ КЛАНАТИСЯ СЛНЦѢ ПРАВДЫ, И ТЕБѢ ВІДѢТИ
 СЪ ВЫСОТЫ ВОСТОКА: ГДН, СЛАВА ТЕБѢ.

Roždestvó Tvojé Christé Bóže náš, vozsijá mírovi svít rázuma:
 v ném bo zvidám služáščiji, zvidóju učachusja,
 Tebí klánatisja Sólncu právdy, i Tebé víd'iti
 s vysoty vostóka: Hóspodi sláva Tebí.

VALNÉ ZHROMAŽDENIE RADY MLÁDEŽE SLOVENSKA

24. novembra 2023 sa uskutočnilo už 50. Valné zhromaždenie Rady mládeže Slovenska (RmS) v Bratislave. Na svojom zasadnutí si mládežnícke organizácie zvolili nové predsedníctvo, ako aj členov kontrolnej komisie. Novým predsedom Rady mládeže Slovenska sa stal Adam Rojkovič, z organizácie Záhorácky Fénix. Delegáti zhromaždenia sa venovali viacerým otázkam. Medzi inými to bolo aj schvaľovanie nových členských organizácií a pozorovateľských organizácií. Delegáti prijali jednohlasne uznesenie, ktorým prijali Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS za pozorovateľskú organizáciu Rady mládeže Slovenska. Na tomto zasadnutí naše Bratstvo zastupovali prezident Bc. Alexander Hričko a predseda Dozornej rady Ing. Mgr. Vladimír Gerka, PhD. Naším partnerom sme komplexne predstavili aktivity nášho Bratstva, štruktúru fungovania združenia, ako aj našu víziu v rámci Rady mládeže Slovenska v budúcom období. Príbeh RmS sa začal písať v roku 1990, kedy sa vedenie niektorých dnešných členských organizácií rozhodlo, žeby potrebovali partnera vo forme zastrešujúcej organizácie. Jej úlohou by bola reprezentácia členských organizácií voči politikom, štátnej správe a verejnosti, ale aj vytváranie komunity mládežníckych organizácií. Poslaním RmS je vytvárať priestor na vzájomné obohacovanie aktérov v oblasti práce s mládežou v snahe prispieť k všestrannému rozvoju a zvýšeniu kvality života mladých ľudí žijúcich na Slovensku.

14. decembra 2023 sa uskutočnil Vianočný workshop v sídle Rady mládeže Slovenska v Bratislave. Cieľom večera bolo bližšie zoznámenie sa nových členov predsedníctva s ostatnými členmi a pozorovateľmi RmS, ako aj oboznámenie vedenia RmS o ich plánoch na rok 2024. Na tomto vianočnom posedení sa zúčastnili členovia vedenia nášho Bratstva prezident Bc. Alexander Hričko, viceprezident Alexander Zalevskyj a predseda Dozornej rady Ing. Mgr. Vladimír Gerka, PhD. Našu pracovnú cestu sme zavřili návštevou hlavného mesta, kde sme si mohli aspoň trochu vychutnať vianočnú atmosféru, ktorá je spojená s týmto obdobím.

Alexander Hričko

ZÁPAS O ČISTOTU VIERY CIRKVI V DOBE PRVÝCH VŠEOBECNÝCH SNEMOV

Otázky o základných pravdách kresťanskej viery boli položené a diskutované už v prvých troch storočiach dejín cirkvi, ale dokonale vyhovujúce, jednoznačné teologické formulácie vieroučných článkov vtedy ešte nájdené neboli. Mnohé otázky čakali na podrobné skúmanie a formulovanie.

V 4. storočí sa takmer súčasne v okamihu vonkajšieho oslobodenia cirkvi objavuje nielen nutnosť riešiť organizačné veci cirkevného života, ale vystupuje do popredia i vášnivý záujem o teologické problémy. Ako prvé sa hlási o slovo učenie, v ktorom sa ako v ohnisku šošovky sústreďuje množstvo lúčov - zásadných otázok kresťanského svetonázoru. Tým učením je ariánstvo, ktoré znova otvára diskusiu o trinitárnej téme. Najprv sa problém skúmal z aspektu vzťahu Syna Božieho k Bohu Otcovi, teda ako problém vnútorného života svätej Trojice - problém v pravom slova zmysle teologický, alebo teologicko - trinitárny, potom sa diskutovalo o povahe Svätého Ducha vnútri svätej Trojice (pneumatológia). Tieto otázky riešiť cirkev počas 4. storočia.

Z trinitárneho okruhu otázok prerástla diskusia do problému christologického, čiže k otázkam, aký je vzťah božstva a človečstva v osobe Bohočloveka Isusa Christa. On - vtelený Syn Boží - bola hlavná téma štúdia, diskusií, vášnivých zápasov, spresňovaní dogmatických formulácií v 5. a v nasledujúcich storočiach, a to najmä vo východnej časti kresťanskej cirkvi, kde vznikla heréza, čiže bohoslovecká úchylka nestoriánska a heréza monofyzitská.

Tieto problémy boli hlavnou náplňou rokovaní na šiestich všeobecných Cirkevných snemoch; V prvom r. 325 v Nicei, druhom r. 381 v Carihrade, treťom r. 431 v Efeze, štvrtom r. 451 v Chalcedone, piatom r. 553 v Carihrade, šiestom r. 680 opäť v Carihrade: siedmy a posledný sa zaoberal v Nicei r. 787 otázkou uctievania ikon.

Kresťanský západ na rozdiel od východu, ktorý sa sústreďoval na skúmanie základných triadologických a christologických otázok (i otázka uctievania ikon bola chápaná v tomto kontexte), mal zameranie skôr praktické. Preto na Západe viac študovali otázky antropologické, o prvotnom hriechu a jeho následkoch, o vzťahu milosti a slobody v človeku a podobne.

Okrem toho sa v tomto období v kresťanstve znovu diskutovali i otázky okolo hodnôt dedičstva Origenovej teológie a o platnosti názorov niekoľkých dávnych teológov.

Kľúčový význam však mal prvý z týchto storočných teologických sporov - ariánsky, lebo už od začiatku bol skomplikovaný záujmom štátnej moci na jeho riešení, takže z čisto cirkevnej platformy sa dostal na úroveň novú - štátnu, nakoľko výročnému rozhodnutia všeobecných Cirkevných snemov sa chápali, počnúc prvým, Nicejským v r. 325, z hľadiska štátu ako súčasne štátne zákony rímskeho, respektíve byzantského štátu.

Lokálne cirkevné snemy boli konané už v predchádzajúcom období cirkevných dejín. Cirkevné snemy všeobecne vstúpili do histórie až v tomto období a stali sa jeho charakteristickým znakom. Všetkých sedem sa odohralo na východnej časti rímskeho štátu. Ani jediný nebol zvolaný rímskym pápežom.

Peter Bobak

Zdroj: ALEŠ, Pavel. Cirkevné dejiny II. Kresťanská cirkev v období všeobecných snemov. **Foto:** medium.com, wikimedia.org

CHRISTOVA LÁSKA Sv. Porfirij Kavsokevit

(pokračovanie) Raz som sa opýtal tarca, aká by mala byť naša láska k Bohu, a on odpovedal: „Naša láska k Bohu, dieťa moje, musí byť bezhraničná, nesmie byť rozdrobená na pripútanie sa k rozličným veciam.

Uvediem takýto príklad: človek má povedzme v sebe iba jednu batériu s určitou kapacitou. Ak bude túto energiu míňať na rozličné veci, ktoré nesúvisia s láskou k Bohu, energia, ktorá zostane, bude pomerne malá, často až ničomná. Ale ak nasmerujeme všetku našu energiu k Bohu, vtedy bude naša láska k Nemu veľká.

Vysvetlím to ešte na jednom príklade. Jedno dievča sa veľmi zaľúbilo do chlapca, ktorého volali Nikoe. Každú noc sa tajne od rodičov zobúdza, bosá skákala cez okno na ulicu a nepozerajúc na bolesť od vrývajúcich sa do nohy trňov, chodila cez pole na stretnutie s milovaným. A keď sa vracala domov, Nikoe bol akoby vždy s ňou. Čokoľvek robila, Nikoe bol vždy pri nej, videla ho. Tak aj ty, dieťa moje, musíš nasmerovať všetky svoje sily k Bohu. Tvoj rozum musí byť vždy v ňom, pretože práve to si želá Boh.“

„Tiež nesmieme, dieťa moje,“ hovoril starec, „chodiť po strednej ceste kresťana, pretože je dosť ťažká. Musíme prekonať túto etapu a s láskou sa vysoko dvihnúť k Christovi. Vtedy sa zrazu všetko stane ľahkým. Zamilujúc si Christa nepadáme do hriechov a potom sme už mimo strednej cesty, vtedy sa stávame skutočnými kresťanmi.“

„Ako sa máme naučiť milovať Christa, Geronda¹?“

„Láska k Christovi sa, dieťa moje, dosahuje takto: celou svojou bytosťou sa musíš ťahať k Bohu a volať ho. Pozorujúc prírodu, stromu, rastliny, vtáky, včely, kvety, more, ryby, hviezdy, mesiac, slnko a ostatné veľké množstvo prenádherných Jeho stvorení, upriamujeme svoju myseľ k Bohu a oslavujúc Ho cez jeho stvorenie, snažíme sa pochopiť, aké je úžasné a krásne a usilujeme sa ho mať radi. Keď sa nám to podarí, vtedy naša láska začne stúpať aj k nášmu Stvoriteľovi a vtedy Ho skutočne budeme milovať. Vidíme, že láska k všetkému, čo stvoril Boh, je dôležitým medzníkom na ceste k láske Christovej, ale ešte dôležitejšia je láska k blížnemu. Preto, aby sme ju získali, musíme navštevovať nemocnice, väznice, detské domovy, domovy dôchodcov a podobne. Vtedy bude naša láska úprimná.“

„Pozri sa: aj peklo, aj satan, aj raj, aj mnoho tomu podobného sú reálne veci. Ale neželám si, aby si sa ich bála alebo stále na ne myslela, ako to robíš teraz.

Chcem, aby si si zamilovala Christa, ktorý je všetko, a potom, všade, kde budeš, sa ničoho nebudeš báť z toho, čo sme pred chvíľou spomenuli. Budeš mať všetky blahá aj tu, aj tam.

Áno, Christos nás čaká a hneď ako aspoň máličko pootvoríme preňho svoje srdce, okamžite doň vojde a potom máme všetko.

1 z gr. „starec“ - nie vekom, ale duchovne, skúsený človek, schopný viesť ostatných k Bohu. Nemusí byť vekom starý.

Podobá sa slnku, dieťa moje. Stačí iba trochu odhrnúť záves na okne a Jeho svetlo a lúče hneď preniknú do izby a zohrejú nás."

Veľmi často mi starec hovoril: „Moja rada znie: vždy maj lásku. Najprv lásku, a potom všetko ostatné."

„Musíme milovať v prostote srdca a presne takto sa máme aj modliť."

„Nechcem, aby ste sa obracali na Boha kvôli strachu zo smrti. Chcem, aby ste to robili s veľkou láskou k Nemu. To je vyššia modlitba, dieťa moje."

Keď som bol pri otcovi Porfirijovi, jeho jednoduchosť, skúsenosť v duchovnom živote, pokora a dokonalá láska ma vždy uchvacovali a ja som zabúdal, kto som, čím sa zaoberám... Pozeral som naňho ako na jedného zo starých otcov púšte, o ktorých čítame v Paterikoch. Neustále ma udivovalo, že neprestajne hovoril o láske. Často opakoval: „Všetko, dieťa moje, musíme začínať láskou k Bohu."

Nič duchovné nebýva bez trápenia. Nič duchovné neprichádza samo, iba tak. Treba však zdôrazniť, že starec samozrejme nešiel iba slepo za duchovnými darmi. Nie. Túžil iba po láske Christovej a po ničom inom. Cieľom mnícha, cieľom kresťana nie je získanie darov od Boha, ale láska. Takéto zameranie pomáha dostať sa zo sebestačnosti. Toto vystúpenie z nej znamená vzťah s Bohom a láska k Nemu. Takto postupoval aj starec. Dary prišli potom, ako dary Božie.

preložila J. Kapraľová

Zdroj: „Porfirij Kavsokalyvit: Cvjetoslov sovetov“ (dostupné na predanie.ru). **Foto:** na-dache.pro

VEČNÝ ŽIVOT Z HLADISKA DUCHOVNÉHO A LITURGICKÉHO ŽIVOTA

Každý z nás, pravoslávnych kresťanov zväzda na svojej ceste duchovným životom veľký „neviditeľný“ boj, ktorého podstata spočíva v tom, aby sa naše skutky páčili Bohu a my by sme vďaka tomu dosiahli život večný. Celý náš pozemský život sa na to pripravujeme a formujeme naše skutky tak, aby sme večný život s Bohom dosiahli. Po všeobecnom súde nastane večný život pre spravodlivých i pre hriešnikov. Rozdielnosť bude spočívať v tom, že spravodliví budú večne žiť v stave blaženosti a hriešnici budú večne žiť v stave zatratenia. Stav večného života a stav večného zatratenia sa nedá definovať. Svätý apoštol Pavol o tom napísal: „Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo a na srdce človeka nevstúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí Ho milujú“ (1 Kor 2, 9).

Všetko, čo Bohočlovek Isus Christos priniesol ľudskému rodu, sa dá vyjadriť v tom zmysle, že je to niečo, čo ľudské oko dovtedy nevidelo a ľudské ucho nepočulo. Do príchodu Isusa Christa na tento svet ľudské oko nevidelo život Boha v tele, nevidelo a nevedelo o večnej Božej pravde. Z toho dôvodu aj Spasiteľ povedal svojim učeníkom: „*Blahoslavené oči, ktoré vidia, čo vy vidíte! Lebo vám hovorím, že mnohí proroci a králi chceli vidieť to, čo vy vidíte a nevideli, a počuť to, čo vy počujete, a nepočuli*“ (Lk 10, 23-24).

Každého veriaceho človeka do tejto tajomnej sféry uvádza Svätý Duch. Len On odhaľuje človeku to, čo ľudské oko nikdy nevidelo a ľudské ucho nikdy nepočulo. Tak bolo aj v deň Päťdesiatnice, kedy Svätý Duch zjavil apoštolom tajomstvo Christa. Odvtedy apoštoli išli za Ním a postúpili aj mučenícku smrť. Len Svätý Duch nás učí každej pravde. Keď sa vo Svätom Písme hovorí o večnom živote, vždy sa poukazuje na to, že to bude „blížnosť k Bohu.“ Svätý apoštol Pavol o tom hovorí presvedčivo: „*A takto budeme vždy s Pánom*“ (1 Sol 4, 17).

Záruku večného života nám Isus Christos dal svojim slávnym zmŕtvychvstaním, čo pravoslávna Cirkev ospevuje slovami: „*Voskres Isus ot hroba, jakože proreče,*

dade nam život večný i veliju milost. "Večná blaženosť spravodlivých nebude rovnaká. Stupeň blaženosti bude závisieť od morálnej dokonalosti každého človeka. Večný život spravodlivého bude spočívať vo večnom slúžení Bohu. Bude to večná nebeská liturgia. Večný stav hriešnikov je zasa mučenie, ale opäť každý bude mučený v závislosti od svojho morálneho života. Sám Spasiteľ o tom povedal: „*Choďte odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovi a jeho anjelom*“ (Mt 25, 41).

Keď si prví ľudia vybrali cestu hriechu a smrti, išla za nimi celá príroda. Svätý apoštol Pavol v liste k Rimanom zdôrazňuje: „*Stvorenie je podriadené márnosti, nepodriadilo sa však dobrovoľne, ale pre toho, ktorý ho podriadil*“ (Rim 8, 20). Pád človeka znamenal súčasne aj pád prírody. Človek a príroda putujú nerozlučne spoločnou cestou. Posledný deň v deň príchodu Isusa Christa, keď bude odstránený hriech a smrť, aj príroda sa zmení a získa svoj prvobytný obraz. Vzkriesenie človeka bude aj obnovením prírody. Pád človeka spočíval v tom, že človek sa rozhodol zo svojho života vylúčiť Boha, avšak nemohol to urobiť úplne, lebo Boh ho stvoril na svoj obraz a podobu. Sám podľa svojich síl sa človek nemohol naspäť vrátiť k Bohu, preto túžil po Bohočloveku.

Svojím príchodom Bohočlovek Isus Christos navždy vyriešil problém vzťahu Boha a človeka. Bohočlovek nám súčasne zjavil Boha a človeka v dokonalosti, lebo nebol len dokonalý Boh, ale aj dokonalý človek, človek bez hriechu, človek bez zla. Vyriešil aj problém dobra a zla, ktorý neustále ťažil ľudstvo, a to takým spôsobom, že On je zjavením absolútneho Dobra v dejinách ľudstva. On je Vzkriesenie a Život, lebo je bezhriešny.

A tam, kde niet hriechu, niet ani smrti, veď iba hriech spôsobuje smrť. V osobe Bohočloveka Isusa Christa bola uzdravená aj príroda. Isus Christos nám sám seba zanechal ako svoje telo - Cirkev. On je Hlavou tohto tela - Cirkvi (Kol 1, 18). Preto Cirkev stále chránila učenie o človeku neporušene. Pravoslávna Cirkev neustále tvrdí, že podstatou Pravoslávia je Bohočlovek Isus Christos. Všetko, čo je pravoslávne, je bohoľudskej povahy. V Pravosláví Boh je na prvom a človek na druhom mieste. Boh vedie a človek je vedený. Jednota Boha a človeka v Pravoslávnej Cirkvi je udržiavaná pôsobením Svätého Ducha. Vďaka takémuto pôsobeniu v Pravoslávnej Cirkvi minulosť je stále prítomnosťou, lebo Bohočlovek Isus Christos je vždy Ten istý a nemeniteľný.

Napredujme v našom duchovnom živote a snažme sa o to, aby naše dobré skutky boli úprimné, Bohumilé a konané s láskou. Nie je dôležité dávať veľa a nádejať sa na to, že už len pre to budeme spasení. Dávajme koľko môžeme, pomáhajme v rámci našich síl, času a možností. No konajme úprimne a nečakajme odmenu. Presne vtedy sa naše poklady budú zhromažďovať nie tu na zemi, kde nemajú žiadny význam, ale v nebi, kde nám pomôžu až príde náš čas k tomu, aby sme dosiahli aj pomocou nich život večný.

Mgr. Daniel Havaj

Zdroje: BELEJKANIČ, Imrich. Pravoslávne dogmatické bohoslovie 2, azbyka.ru/vechnaya-zhizn **Foto:** dmikona.ru, magazin.blagozvon.ru, catalog/ikony-spasitelya/utvar-ikona-gospoda-nashego-spasitelya-16kh13-na-orgalite

AKO ŽIŤ S BOHOM. STRUČNÝ SPRIEVODČA „DUCHOVNÝMI BESEDAMI“ PREPODOBŇÉHO MAKÁRIA VEĽKÉHO

(pokračovanie) Beseda 10. Staňte sa príbytkom Ducha Svätého

Keď človek spozná radosť zo spoločenstva s Bohom, miluje ho stále viac a viac, túži byť s ním. A čím je človek bližšie k Bohu, tým je táto túžba silnejšia. Čím viac je v srdci Božej blahodati, tým viac je v ňom pokory a tým viac sa človek spolieha na Boha a nie na seba. Všetky duchovné podvihy a spravodlivé skutky, ktoré vykonal, nepovažuje za svoje zásluhy, ale cíti sa, akoby ešte nič neurobil ani nezískal. Jediné, po čom jeho duša túži, je zjednotenie s Christom. Vtedy sa stáva príbytkom Ducha Svätého na zemi. Keď sme však raz dostali duchovné dary alebo zjavenia, nesmieme poľaviť, prestať na sebe pracovať alebo prestať stúpať hore. Inak sa ľahko stane, že o prijaté dary prídeme.

Beseda 11. Christos prichádza oslobodiť človeka a vrátiť mu jeho stratný obraz

Adam bol stvorený čistý, aby slúžil Bohu. Bola mu daná moc nad všetkými stvoreniami. Diabol však oklamal Adama, zmocnil sa jeho duše a s ním aj celého stvorenia, pretože skrze neho zavládla smrť. Christos prišiel oslobodiť dušu človeka z moci diabla a smrti. Zostúpil do pekla a svojím vtelením a smrťou na kríži oslobodil duše uväznené v temnote. Teraz „Hospodin prichádza k duším, ktoré ho hľadali v hĺbinách srdca, kde je peklo,“ a vyslobodzuje ich z moci smrti. Prekonáva hriech, ktorý tam prebýva, a prostredníctvom Ducha Svätého obnovuje v človeku nebeský obraz stratný pri páde. Christos je blízko a pripravený prísť do srdca každého veriaceho, aby ho zachránil. My mu to len musíme dovoliť a spolupracovať s ním.

Božský oheň v ľudskom srdci

Blahodat' Ducha Svätého, ktorú kresťania prijímajú do svojich srdc, je nebeský oheň, ktorý osvecuje dušu. Tento oheň očisťuje a obnovuje človeka. Dáva možnosť večného života v budúcom veku. Nakoľko má človek v sebe oheň blahodati, natoľko je živý. Aj keď je jeho telo na istý čas zničené, Hospodin ho opäť vzkriesi v sláve.

Duše tých, v ktorých nie je božský život, sú pre Boha mŕtve. Ich prirodzene čisté myšlienky sú poškvrnené diablom, pochované v „hriešnom bahne.“ Aby sme ich našli, potrebujeme lampu, Ducha Svätého, Ktorý zasvieti do srdca a osvieti ho.

Beseda 12. Adamov stav pred pádom do hriechu a po ňom. Boží súd

Pokiaľ Adam v raji dodržiaval Božie prikázanie, mal všetko. „Samotné Slovo, ktoré v ňom zostávalo, bolo pre neho všetkým: poznaním, citom, dedičstvom i učeníím.“ Duch, keď chcel, zostával s ním a učil ho všetkým veciam, napríklad tomu, aké mená má dať stvoreniu. Adam bol Božím priateľom. Z vlastnej vôle však poslúchol zlého a prestúpil prikázanie. Potom Adam stratil Boží obraz, podľa ktorého bol stvorený, a dary, ktoré mal od prírody. Od tej chvíle človek zomrel Bohu. Začal žiť sám za seba.

A teraz celý svet žije bez Boha a stará sa o svoje veci na zemi. Um a ľudské

myšlienky sú ďaleko od Boha. A tak s nimi Boh nenachádza nič spoločné a nevstupuje s nimi do spoločenstva. Ale v tých, ktorí milujú Boha, žijú podľa jeho slova a zhromažďujú vo svojich srdciach dary Ducha Svätého, začína žiarit Božia sláva. „Samotná pravda sa prejavuje v dušiach veriacich.“ Podľa nej Hospodin spozná svojich v deň všeobecného súdu.

Je potrebné napodobňovať Christa v pokore a utrpení

Keď človek dosahuje spravodlivosť, samotná blahodať ho učí mať pokornú múdrosť a skrúsené srdce a nepovažovať sa za toho, kto niečo dosiahol. Všetci spravodliví, apoštoli a proroci kráčali úzkou cestou, trpeli, znášali súženie a ťažkosti, boli prenasledovaní a zabíjaní. Sám Christos, akoby zabudol na Božskú slávu a stal sa pre nás obrazom, podstúpil poníženie, utrpenie a kríž. Aby sme sa stali Christovými deďičmi v jeho kráľovstve, musíme sa stať jeho napodobňovateľmi. Tak ako Hospodin trpel a bol ukrižovaný, keď prišiel na zem, tak aj človeku prináleží trpieť s Ním.

Beseda 14. Čo robiť, aby sa uskutočnilo stretnutie s Bohom?

Ten, kto sa chce byť narodený od Nebeského Otca, stať sa jeho dieťaťom a dedičom, sa snaží stráviť svoj život v modlitbe a čistote. Stále spomína na Boha, obracia k nemu svoju myseľ, vzyva ho, krotí svoje túžby, žije vo viere, láske a bázní pred Bohom. Vidiac jeho úsilie, Hospodin príde, očistí a osvieti jeho srdce a bude v ňom prebývať. Dá mu život, svetlo, radosť a ticho, dá mu Seba Samého vo svätom Pričašení a uvedie ho do svojho Nebeského Kráľovstva.

Beseda 15. Osobný vzťah s Bohom. Ako si zachováme blahodať?

Keď sa človek stretne s Bohom, postupne ho spoznáva a vzniká medzi nimi osobný vzťah, ktorý prináša radosť a ďalšie duchovné ovocie. Na tomto vzťahu však treba pracovať, posilňovať ho a rozvíjať.

Aby človek nestratil spoločenstvo s Bohom, musí sa snažiť žiť podľa Božieho zákona, dodržiavať prikázania, zachovávať čistotu, neporušenosť a lásku ku Christovi a byť mu verný. Musí sa chrániť hriechu, mať čisté srdce, dobré svedomie, zdravú reč, čestné a dobré myšlienky (Rozprava 13). **(pokračovanie)**

Ludvig Kináč

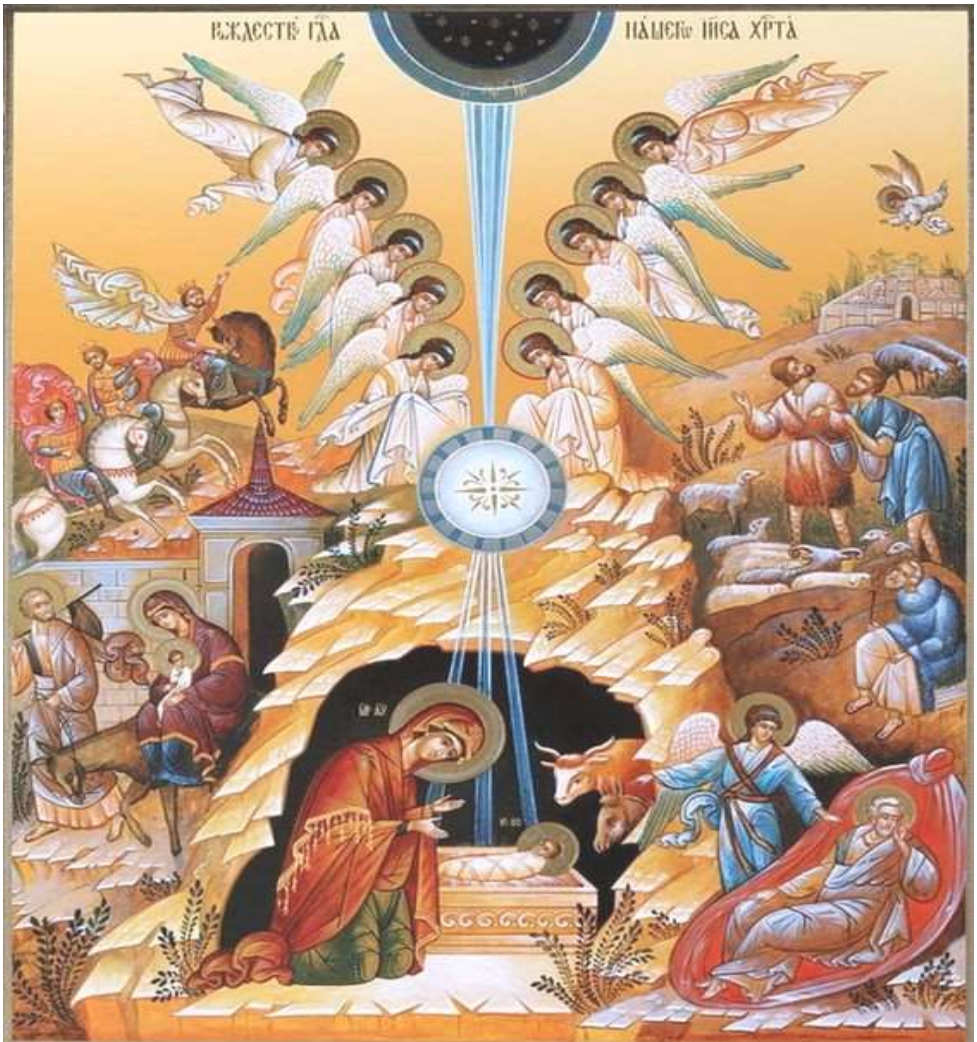
Zdroj: blog.predanie.ru/article/kak-zhit-s-bogom-kratkij-putevoditel-po-duhovnym-besedam-prepodobnogo-makariya-velikogo. **Foto:** ermogen.ru/o-bratstve/novosti/1-fevralya-prepodobnyy-makariy-velikiy-egipetskiy-chudotvoret

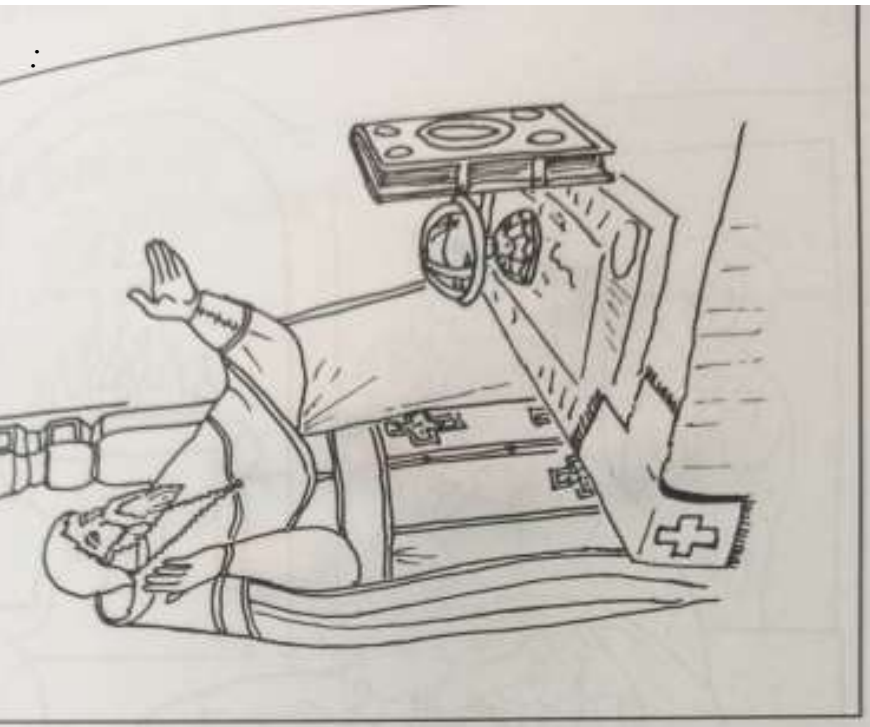
OVEČKA

Milé deti!

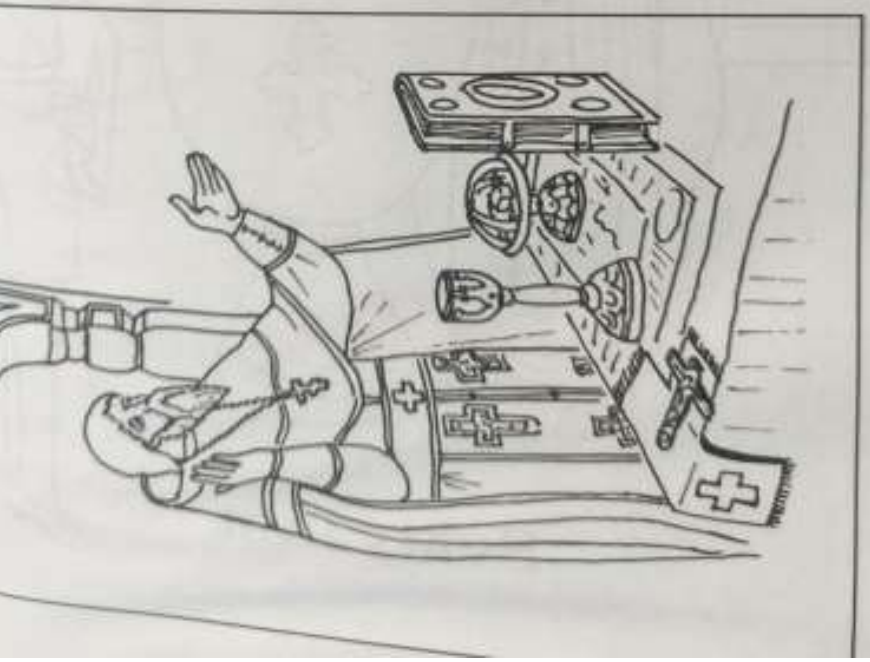
Máme tu mesiac január, v ktorom slávime Roždestvo Isusa Christa, a to 7. januára. No okrem tohto prazdnika tu máme aj 14. januára Obrizanie Isusa Christa a zároveň aj sv. Vasilija Velikoho. Verím, že ste išli do cerkvi a doma zneli naše tradičné cirkevné koledy.

N
á
j
d
i
a
s
p
o
ň

5
r
o
z
d
i
e
l
o
v

Sv. Vasilij Velikýj

- sa narodil v Cézarej okolo roku 330
- jeho sestra Makrína bola monaškou
- v čase ariánskej herézy obhajoval pravdu Pravoslávia a bránil záujmy našej cirkvi
- niekoľko rokov bol vladykom

Milé deti!

Vašou úlohou bude napísať nám do redakcie aké zvyky a tradície máte u vás doma počas týchto *Roždestvenských dní* a ktorá koleda je vám najkrajšia.

Vaše súťažné odpovede nám posielajte do 7 pracovných dní na adresu:
sutaz.ovecka@gmail.com

NOVOKANONIZOVANÉ SVÄTÉ: SV. GABRIELA PAPAGIANNI A SV. OĽGA ALJAŠSKÁ

V prvom čísle nového roka sme pripravili článok o radostnej novine, a to kanonizácii dvoch svätých moderných čias. Ide o svätú Gabrielu Papagianni, ktorá bola kanonizovaná v októbri roku 2023 a svätú matušku Oľgu z Aljašky, ktorá bola kanonizovaná v novembri toho istého roka. Určite každý uzná, že kanonizácia niekoho z dnešných moderných čias je pre nás veľkou a významnou udalosťou. Tešíme sa, že Boh preslávil ďalších zo svojich verných služobníkov a taktiež preto, že vidíme dôkaz, že aj v dnešnej dobe sa dá žiť bohumilý život až do takej miery, že si človek zaslúži titul svätého. Veríme, že tento článok a život týchto dvoch inšpiratívnych žien nám bude príkladom a motiváciou.

Napriek tomu, že obidve vyššie spomenuté sväté žili v nedávnej dobe, mali dosť rozdielne životy. Jedna pochádzala z končín gréckej kultúry, naopak tá druhá z Aljašky a ruského vplyvu. Zatiaľ čo svätá Gabriela bola monaškou a žila aj v pustovni, na druhej strane matuška Oľga bola vydatá a žila rodinným životom v spoločnosti. Vidíme, že ktorúkoľvek cestu si človek vyberie, môže ho, ak žije správne, doviest' do svätosti. Jedno mali tieto dve sväté spoločné, a to, že obe milovali Boha a v ich živote mu jednoznačne patrilo prvotné miesto. Povedzme si teraz o nich bližšie.

SVÄTÁ STARICA GABRIELA PAPAGIANNI

Svätá starica Gabriela (v gréčtine nazývaná Gerontissa Gavrilia) sa narodila v Konštantínopole (Istanbul) 15. októbra 1897. Bola najmladšou zo štyroch detí. Vyrostala v meste, kým sa jej rodina v roku 1923 nepresťahovala do Thesaloník. V roku 1938 odišla do Anglicka a zostala tam počas druhej svetovej vojny. Vyučila sa za fyzioterapeutku.

V Anglicku ju poctili za jej služby počas vojny aj po nej. V roku 1945 sa vrátila do Grécka. V marci 1954 jej zomrela matka, a to jej zmenilo život. Gabriela opustila Grécko a cestovala po súši do Indie, kde päť rokov pracovala s najchudobnejšími z chudobných, dokonca s malomocnými. Vo vrecku nemala ani cent. Jediné čo mala, bola jej viera v Boha. V roku 1959 odišla do monastiera svätej Márie a Marty v Betánii v Palestíne, aby sa stala mníškou. Otec Teodosij, ktorý ju prijal, bol trochu prevrapený, keď zistil, že dokáže čítať aj starovekú byzantskú gréčtinu. Preto prvý rok v monastieri sestra Gabriela strávila prevažne čítaním Evanjelii. Celkovo bola v Betánii 3 roky. V apríli 1962 odišla do Taizé vo Francúzsku. Odtiaľ potom do Ameriky. V roku 1963 sa vrátila do Grécka. Na ostrove Patmos v jaskyni sv. Antona pod monastierom Evangelismos prijala malú schimu a krátko na to opäť spoločne s ďalšou monaškou odišla do Indie. Ako vidíme, jej život bol veľmi pestrý. Veľa cestovala, avšak nikdy zo zisťných dôvodov. Cieľom jej ciest bola pomoc blízkym a napĺňanie slov Evanjelia.

V Indii bola tri roky v Nani Tal v Uttar Pradéši, kde bol kňazom o. Lazar (Moore) a kde konzultoval so sestrou Gabrielou svoje preklady psaltyru (žaltára) a diela svätých otcov. V rokoch 1967 až 1977 sestra Gabriela cestovala po misijnom poli

východnej Afriky, taktiež po Európe, vrátane návštevy starých priateľov a duchovných otcov Leva Gilleta a svätého Sofronija z Essexu, neskôr opäť do Ameriky a krátko pobudla na Sinaji, kde sa arcibiskup Damián pokúšal znovu zaviesť ženské mníšstvo.

Veľa cestovala, a to s veľkým záujmom a obrovskou láskou k Božiemu ľudu. Niektoré z jej duchovných detí ju stretli v Jeruzaleme vedľa Christovho hrobu; iní ju našli na misijnom poli východnej Afriky. V 50. a 60. rokoch mala niekoľko tisíc duchovných priateľov z celého sveta! Zvykla sa modliť za všetkých vo dne v noci!

V roku 1977 žila ukrytá v malom byte, „Dome anjelov“ v Patissii v Aténach, kde žila uprostred hluku, smogu a zmätku priamo v centre mesta. V roku 1989 sa presťahovala do pustovne na ostrove Egina, blízko svätyne svätého Nektária. Tam povolala posledné dve zo svojich duchovných detí, aby prijali mníšstvo a žili v jej blízkosti. Nadalej prijímala mnoho návštev. Na začiatku Veľkého pôstu v roku 1990 bola hospitalizovaná kvôli rakovine lymfatického systému. V nemocnici bola štyridsať dní, odišla počas Veľkého týždňa. Na Paschu, keď prijala Sväté Telo a Krv Isusa Christa, na prekvapenie lekárov rakovina zmizla.

Sestra Gabriela alebo ako ju už potom volali Gerontissa (starica) Gabriela sa nakoniec utiahla do ticha. Spoločne s ďalšou monaškou sa presťahovala naposledy v tomto pozemskom živote, a to na ostrov Leros. Tam založili pustovňu svätých archanjelov. Až v tomto poslednom roku svojho života prijala veľkú schimu. Svoju dušu odovzdala Bohu 28. marca 1992. Jej životopis a zozbierané spisy boli publikované v gréčtine v roku 1996 prostredníctvom práce jej duchovnej dcéry a pomocou príspevkov mnohých ďalších, ktorí mali svätú Gabrielu vo veľkej úcte a bola im veľmi drahá. Každý, kto poznal sestru Gabrielu, si uvedomoval, že Boh nás nenechal bez svojich svätých až do dnešných dní. Slová, ktorými by sme ju mohli na záver charakterizovať, by boli stelesnenie lásky a pokory.

Pár poučení sestry Gabriely:

Odracom neba sa stávame tým, že hovoríme: „Bud' vôľa Tvoja ako v nebi, tak aj na zemi.“

Ak sa nezbavíte „nie“ a „zajtrajška“ zo svojho života, nikdy sa nedostanete tam, kde Vás chce Boh, ktorý Vám dáva všetko. Dá Vám telesnú silu, keď odpoviete „áno“ a „teraz.“ Proroci, anjeli a svätí všetci hovorili: „Hľa, tu som... Nech je to podľa Tvojho slova.“

„Nikdy nečakajte, že vám niekto porozumie. Iba Boh.“

„Láska znamená rešpektovať slobodu druhého.“

„Nesmiete hovoriť o neprítomných osobách.“

„Láska je vždy na kríži. Pretože Kristus je na kríži.“

„Ak uhlie nie je „porazené,“ môže sa stať diamantom?“

„Hospodin dovoľuje, aby tí, ktorí Ho milujú, boli skúšaní, po prvé, aby ich viera v Neho rástla, a po druhé, aby boli príkladom pre tých, ktorí sú okolo.“

„Niektorí ľudia chcú ísť k vzkrieseniu bez toho, aby prešli cestou Golgoty.“

„Kázeň na hore a list svätého Jakuba. Každý deň! Škoda, že ich nepočujeme častejšie...“

SVÄTÁ MATUŠKA OLGA ALJAŠSKÁ

Svätá Olga Aljašská (1916-1979), prvá kanonizovaná žena pôvodného obyvateľstva Ameriky, tiež známa ako Olinka, bola manželka kňaza z dediny Kwethluk na rieke Kuskokwim na Aljaške, ktorá žila životom kresťanskej pokory a lásky.

Matuška Olga, rodená Aljašťanka, sa narodila 3. februára 1916. Jej manžel, Nikolaj Michael, bol dedinským poštmajstrom a správcom obchodu so zmiešaným tovarom, ktorý bol neskôr vysvätený za kňaza a následne bol povýšený na arcikňaza. Matuška Olga sama porodila trinásť detí, z ktorých osem prežilo.

Po vysviacke bol jej manžel často mimo domova, pretože cestoval, aby slúžil v dedinách zverených do jeho pastoračnej starostlivosti. Preto bola matuška vždy zaneprázdnená, a to nielen vlastnými domácimi prácami. Starala sa aj o ostatných členov komunity. Často chodila do domovov iných, aby pre nich upratovala a varila. Keď boli jej deti dost' staré (7 a 8 rokov), priviedla ich so sebou, aby im tiež pomohli. Jej deti sa tak naučili pokračovať v jej práci všade, kam ich poslala. V prvých rokoch

svojej pastoračnej služby matuška Oľga šila rúcha pre otca Nikolaja. Pre svoje deti vytvorila krásne čizmy a palčiaky. Neustále plietla ponožky alebo pripravovala a šila kožušinové vrchné oblečenie pre ostatných. sotva by sa našiel priateľ alebo sused bez niečoho, čo by matuška pre nich nevyrobila. Farnosti vzdialené stovky kilometrov od nej dostávali nevyžiadané dary (tradičné eskimácke zimné topánky, „mukluky“), ktoré predávali alebo vymieňali za stavebné fondy. Hoci jej rodina bola chudobná, štedro dávala tým, ktorí boli chudobnejší. Často rozdávala oblečenie svojich detí núdznym, zatiaľ čo oblečenie im stále sedelo a povedala im, aby o tom nehovorili, ak niekedy uvidia svoje oblečenie nosené inými ľuďmi.

Matuška Oľga bola pôrodná asistentka. Toto bolo významným aspektom jej života. Súcitila a povzbudzovala tých, ktorí zažili zneužívanie rôzneho druhu. Ona sama bola traumatizovaná a zažila niečo podobné. Boh jej venoval dar vedieť, či bola žena tehotná ešte predtým, než to vedela samotná žena. Boh jej tiež umožnil, aby vedela, že má niektoré ženy poslať do mesta s nemocnicou, aby porodili tam a nie doma, pretože mali mať zdravotné komplikácie.

Keď jej deti vyrástli, matuška sa dožila 24 vnúčat,

ktoré mohla obdarovať svojimi výrobkami. Týždeň čo týždeň pripravovala prosforu (eucharistický chlieb). Taktiež spomenieme, že jej znalosť služieb bola výnimočná. Zaviazala sa, že si zapamätá celé bohoslužby na veľké sviatky. Tiež poznala hymny Kvetnej nedele, Veľkého týždňa a Paschy naspamäť v jazyku Yup'ik. Kedykoľvek hosťujúci kňaz vstúpil do jej domu, rýchlo si nasadila šatku a pristúpila, aby požiadala o požehnanie.

Matuška Oľga bola čoraz viac oslobodená od domácich prác, pretože jej zostávajúce dcéry boli dosť staré na to, aby prevzali viac zodpovednosti za domácnosť. Takto mohla cestovať so svojim manželom na regionálne konferencie a zdieľať svoje skúsenosti a múdrosť s ďalšou generáciou mladších kňazských manželiek. Rada navštevovala iné farnosti. Podľa slov ostatných však bola naďalej tichá a veľmi skromná.

Po rokoch sa matuška začala cítiť slabá a chorá. Jej zdravie sa nezlepšilo a jej dcéry si všimli, že chudne. Nakoniec ju presvedčili, aby navštívila nemocnicu. Tamojší špecialisti jej diagnostikovali terminálnu rakovinu a povedali, že je neliečiteľná. Matuška prijala správu bez horkosti a vrátila sa domov, aby sa pripravila na to, čo nevyhnutne príde. Jej rodina sa rozhodla, že lekárska veda nebude mať posledné slovo. Dve z jej dcér opustili svoju matku pripútanú na lôžko a odcestovali do Kodiaku, kde sa modlili pri ostatkoch svätého Hermana Aljašského. Po návrate do Kwethluku našli matkinu posteľ prázdnu. Bola vonku a ťahala vedrá s vodou z dedinskej studne. Jej stav sa teda zázračne zlepšil.

Po vyše roku sa však situácia opäť zhoršila a matuška sa začala pripravovať na odchod z tohto pozemského sveta. Nechala si vyčistiť svadobné šaty a požiadala, aby v nich bola pochovaná. Povedala svojim synom a dcéram, aby za ňou nesmútili. Odišla v pokoji po prijatí Svätého Tela a Krvi Isusa Christa. Stalo sa tak 8. novembra 1979.

Matuška Oľga žila svoj život naplnený kresťanskou pokorou a láskou. Dostáva sa jej veľa osobnej úcty od mnohých pravoslávnych žien (a tiež mužov), ktorých sa jej životný príbeh dotkol. Zjavila sa v snoch mnohých veriacich, niekedy po boku Matky Božej. Ľudia boli po modlitbách k nej uzdravení, vedení a dostalo sa im pomoci.

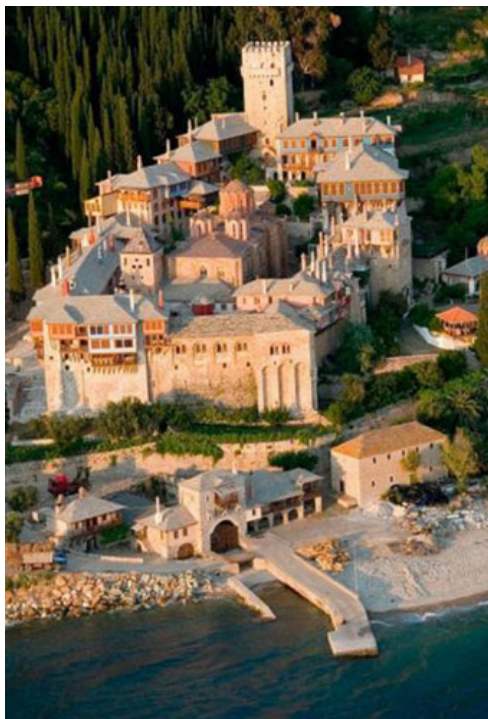
Svätá sestra Gabriela a matuška Oľga molite Boha o nás!

Tatiana Vasiliou

Zdroje: full-of-grace-and-truth.blogspot.com/2023/10/mother-gabriela-ascetic-of-love-is.html, [/orthodoxwiki.org/Olga_of_Alaska#](https://orthodoxwiki.org/Olga_of_Alaska#), orthodoxcanada.ca/Saint_Matushka_Olga_Michael_of_Alaska.

Foto: full-of-grace-and-truth.blogspot.com/2023/10/mother-gabriela-ascetic-of-love-is.html, iconandlight.wordpress.com/2017/03/27/two-things-are-very-important-love-one-another-and-fear-not-only-believe-mother-gabriela-papayannis, commons.orthodoxwiki.org/images/9/93/Bem-aventurada_Olga.jpg, catalog.obitel-minsk.com/blog/wp-content/uploads/2021/10/6-10-775x517.jpg, www.orthodoxroad.com/blessed-olga-michael/

MONASTIER DOCHIAR (gr. - Μονή Δοχειαρίου)

Dochiar je staroveký mužský monastier na svätej hore Athos, na polostrove Chalkidiki v Grécku. Je desiatym v hierarchii dvadsiatich athoských monastierov. Nachádza sa blízko pri mori, na juhozápadnej strane sv. hory, blízko monastiera Ksenofont. Ako prvý víta pútnikov, ktorí priplávajú loďou z Uranopolisu na svätú horu. Monastier bol podľa tradície založený v druhej polovici 10. storočia sv. Eufímijom (učeníkom sv. Afanásia Veľkého), ktorý bol v tom čase hospodárom (dochiarom) v Lavre sv. Afanásia. Preto tento monastier dostal pomenovanie Dochiar. Hlavný katedrálny chrám monastiera je zasvätený Archanjelom Michaelovi a Gabrielovi. Bol postavený v 16. storočí a rozpísaný freskami krétskymi ikonopisca-

mi. Legenda hovorí, že na dokončenie výstavby monastiera nebolo prostriedkov, no milostou Nebeskej Kráľovnej bolo jednému poslušníkovi monastiera odkryté, ako ich nájsť. Bolo mu zjavené miesto, kde sa nachádzal ukrytý poklad. S chlapcom boli poslaní dvaja mnísi, ktorí ho v pokušení chceli utopiť a zmocniť sa pokladu. No svätí Archanjeli Michael a Gabriel zachránili chlapca a preniesli ho do chrámu monastiera Dochiar. Spiknutie mníchov bolo odhalené a poklady sa dostali na miesto určenia. Vďaka tomuto zázraku bol monastier zasvätený bezplotným (beztelesným) silám. V ťažkých časoch 14. storočia imperátor Ján V. Paleológ a srbský panovník Štefan Dušan preukázali monastieru všestrannú pomoc. No počas nasledujúceho storočia už zaznamenal značný úpadok. Za pomoci moldavského panovníka Alexandra a jeho manželky Roxandry, bol po tureckých nájazdoch v 16. storočí znovu obnovený. 17. storočie je významné tým, že boli obnovené veže monastiera, čím v roku 1660 dostal titul stauropégiálny. Zvonica bola postavená v 18. storočí.

Centrálnou svätyňou monastiera Dochiar je čudotvorná ikona Presvätej Bohorodičky „Skoroposlušnica“ (gr. «Γοργοεπήκοος»), napísaná v 10. storočí. Nachádza sa na východnej stene trapeznej (jedálne) sprava od vchodu. Vďaka nej sa deje množstvo zázrakov. Blahodatou ikony sa uzdravili slepci, chromí i malomocní, zajatí boli vyslobodení a strokotaní zachránení. Raz v noci trapezár menom Níl prešiel so zapálenou fakľou okolo ikony tak blízko, že sadze padali na svätú tvár. Z ikony počul hlas: „Nabudúce

sem nechod' so zapálenou fakľou a neočierňuj môj obraz." Níl sa najprv zľakol, ale myslel si, že sa s ním rozpráva jeden z bratov a ďalej prechádzal popri ikone so zapálenou fakľou a neúmyselne zadymoval obraz. Potom sa z obrazu ozval hlas druhýkrát: „Mnich, nehodný tohto mena, už ako dlho tak bezstarostne a bez hanby očierňuješ moju tvár.“ Pri týchto slovách Níl oslepol. Až vtedy pochopil, čie to boli slová a prijal Boží trest. Mních sa každodenne so slzami modlil pred ikonou prosiac o odpustenie a uzdravenie. Bohorodička sa mu znova prihovorila, tentoraz milostivým hlasom: „Tvoja modlitba bola vypočutá. Odpúšťam ti a znova ti dávam zrak. Povedz bratom, že som ich zástita a ochrana monastiera zasväteného Archanjelom. Nech oni a všetci pravoslávni kresťania prídu ku Mne v núdzi a ja nikoho neopustím. Budem zástupkyňou všetkých, ktorí ma vzývajú, a na môj príhovor môj Syn splní ich prosby. Moja ikona sa bude volať „Skoroposlušnica,“ pretože všetkým, ktorí k nej prídu, preukážem milosrdenstvo a skoré vypočutie.“

Blízko monastiera sa nachádza prameň Archanjelov, známy ako Agiasma. Monasteriu patrí okolo 10 časovní, taktiež 2 kémie v Kariese. V knižnici sa chránia vzácné staré rukopisy a knihy. V monastieri žije asi 50 mníchov. Igumeni monastiera: Eufimij Athoský, Neofit Athoský, Varnava, Archimandrita Grigorij (Zumis) – 1980 – 2018, autor knihy: „Ľudia Cirkvi, ktorých som poznal,“ súčasní Archimandrita Amfilochij od 04. 12. 2018.

Nikola Kahancová

Zdroje: ru.wikipedia.org, obitel-minsk.ru, go-athos.com

„KDE SI ADAM?“ ROZHovor S PROTODIAKONOM ALEXANDROM PLISKOM, AUTOROM DOKUMENTÁRNEHO FILMU O MONASTIERI DOCHIAR NA SV. HORE ATHOS

1. OTEC ALEXANDER, POVEDZTE NÁM V KRÁTKOSTI NIEČO O SEBE...

Mám 49 rokov a pochádzam z mesta Iza, Chustskej oblasti dnešného teritória Ukrajiny. Vyrastal som v kňazskej rodine, bolo nás päť súrodencov a naši predkovia boli Rusíni. Duchovníkom môjho otca bol prep. Jov Uhoľský, ktorý bol naším blízkym príbuzným. Často sme sa s ním stretávali a ja si ho pamätám, ako starčeka, ktorého tvár žiarila ako slnko. Keď som mal asi 20 - 22 rokov, rozmyšľal som nad tým, stať sa monachom. No to nebolo také jednoduché. Vyštudoval som Kyjevskú duchovnú akadémiu, oženil som sa a stal som sa diakonom. Odvtedy pôsobím už 24 rokov v mužskom Sväto - Trojickom Joninskom monastieri v Kyjeve.

2. AKÉ BOLO VAŠE ZOZNÁMENIE S MONASTIEROM DOCHIAR, SO STARCOM GRIGORIJOM?

V roku 2004 som absolvoval moju prvú cestu na svätú horu Athos, kde som bol pár dní. V nasledujúcom roku 2005 som prvýkrát navštívil monastier Dochiar a zoznámil som sa s igumenom Grigorijom (Zumisom). Boli sme tam vtedy štyria diakoni z Kyjeva a mali sme možnosť sa so starcom porozprávať približne dve hodiny.

Bolo to pre mňa výnimočné stretnutie, veľmi vrúcne a radostné. Ďakujem Bohu za to. Cítili sme sa tam dobre a veľmi nás dojalo, keď nám starec povedal, že keď chceme spoznať monastier zvnútra, môžeme pricestovať na dlhší čas. Tak sme sa s jedným jerodiakonom rozhodli prísť k nim na polroka. Všetko, čo som tam videl sa mi zdalo neuveriteľným, priam nemožným. Ako takto môžu ľudia žiť? No títo ľudia nepoznajú slovo nemožné. Starec nám hovoril: „Prichádzajte k nám, ako domov.“ Tak od roku 2005 až do dnešných dní Božou milosťou, štvrtročne žijem s týmto bratstvom. Je to iné, keď prichádzate do monastiera ako turista na jeden, dva dni, ako keď zostávate na týždeň a dlhšie. Pochopiteľne sa začleňujete do života tejto komunity. Čo Vám povedia to urobíte, tak ako v každom dome, roboty je dostatok. Zobúdzate sa s bratmi, modlíte sa, jete, pracujete. Jednoducho, aby nebolo hanbou jesť chlieb každodenný, musíte pre to niečo urobiť, podieľať sa na živobytí.

Starec Grigorij hovoril, že chlieb musí voňať potom, námahou. Chlieb, na ktorý si zarobil, ješ inak, vonia inak... Súčasný človek stratil pojem o tajomstve života. Keď si dnes kúpiš chlieb zo supermarketu, je to také jednoduché, že sa nepozastavíš nad tým, čo vlastne ješ. Pred dvesto rokmi bolo potrebné obrobit' zem vlastnými rukami, zasiať, pestovať, modliť sa pri tom, žať, pomlieť zrnó, aby človek získal samotnú múku. Až potom prišlo na rad pečenie. Keď sa chlieb objavil na stole, ľudia ho s trasúcimi rukami brali do úst, tak si ho vážili. Celý ten dlhý proces prispel k cennosti tohto produktu, za ktorým sa skrývala obrovská práca. Rovnako tak i každý človek potrebuje vnímavosť, starostlivosť, teplo, lásku, čo je normálne, no dnes veľmi cenné. Udivujúce bolo to, že kde sa objavil starec Grigorij, tam všetko prekvitalo, nastával poriadok. Bol

stále prvým v práci, ľúbil všetko živé a bolo dojemné, s akou láskou pristupoval ku človeku, ktorého stretol. Veľmi rešpektoval priestor iného, nikomu nič nenariadoval, vždy hovoril s človekom tak, aby si sám zvolil riešenie. Rád rozprával v porekadiach a dával tomu takú formu, aby nikto nespozoroval, že vidí do vnútra človeka. Nikdy pritom nestrácal nádej na jeho zmenu k lepšiemu.

3. PRIBLIŽTE NÁM PROSÍM CESTU K TOMUTO UNIKÁTNEMU DOKUMENTÁRNEMU FILMU...

Myšlienka natočiť film vznikla asi v roku 2007, po niekoľkých rokoch stretávania sa s bratmi monastiera. Najmä vďaka tej atmosfére, ktorá tam vládla. Charakterizoval by som ju, ako atmosféru obetavosti. Života nie pre seba, ale odstránením vlastného egoizmu a služby bližným. Geronda (starec) Grigorij celý čas rozprával, že nemožno dosiahnuť duchovné výšiny, kým si neprinesol sám seba ako obeť Bohu - cez bližneho, svojho spolubrata. Obetuj mu svoj čas, priestor, sily, daruj mu svoj posledný odev, celý svoj komfort.

Spočiatku moju túžbu natočiť film starec neodobril, pretože to bol človek, ktorý sa všemožne vyhýbal sláve. Bol prirodzene skromný, pokorný a priamy. Jeho „áno,“ bolo vždy o „áno“ a jeho „nie,“ bolo vždy „nie.“ Presvedčať ho bolo zbytočné. Napočudovanie sa ma v roku 2014 spýtal: „Nože mi povedz, o čom chceš natočiť ten film?“ Nato som mu povedal: „Geronda, film nebude o Vás, chcem priblížiť súčasnú atmosféru monastiera, aby sa zachovala pre ďalšie generácie.“ Vtedy nám dal blahoslovenie k nakrúcaniu dokumentu. Na jar v roku 2015 sme už pricestovali s kamerou. Naša výprava pozostávala len z dvoch ľudí - kameramana Alexandra Zaporoščenka a mňa ako producenta. Ľudia, ktorí boli prvotne zapojení do projektu sa časom vytratilí, chýbal rozpočet, nemali sme financie. Všetko sa vyvinulo celkom inak, bolo to ťažké, no viem, že to Hospodin riadil. Poslal nám iných dobrých ľudí, ktorí nám pomohli modlitebne, či finančne. Môj priateľ Alexander ako veľmi talentovaný človek, skvelý a vnímavý kameraman, napokon na seba zobral aj úlohu režiséra filmu. Počas celého nakrúcania sa snažil zžiť s bratmi. Na tretiu cestu sa preto vydal bez kamery. Tento film sa stal súčasťou nášho života. Mnisi z lásky a úcty k svojmu starcovi, prejavili bezvýhradnú poslušnosť a bez prekážok spolupracovali pri nakrúcaní. Počas 4 rokov práce sme zrealizovali celkovo 10 výjazdov, počas ktorých sa nasnímalo okolo 80 hodín materiálu. Vznikol dokument v priamom zmysle tohto slova. Prešiel cenzúrou bratstva, pričom sa nič nevystrihovalo, nič neprikrášľovalo. Stanovili sme si priority z úcty k tým, ktorých sme snímali a divákovi. Chceli sme sa podeliť s tým, čo sme videli, zažili, pričom nikomu nič nevnucovať a rešpektovať slobodu každého človeka.

Osobnosť starca som pochopil až po 10 rokoch našej známosti. Pozorujúc jeho dušu cez rozhovory, jeho konanie a modlitbu. No plne som ho pochopil, až keď som počul slová, ktoré odznievajú na začiatku filmu. Sú to starcove frázy, ktoré sú jeho tajomstvom, životným krédom. Toto tajomstvo odhalia diváci pri jeho pozornom sledovaní.

4. PREČO STE ZVOLILI NÁZOV FILMU: „KDE SI ADAM?“

Tento film sme spolu s Alexandrom Zaporoščenkou nazvali tak preto, lebo sme videli na Athose ľudí, ktorí neodchádzajú od Boha za svetskými blahami civilizácie, za márnosťou tohto sveta do ktorých sa mi každodenne ponárame, spolu s každodenným rozptýlením. Kde nám už neostáva čas na rozhovor s Bohom, v tom lepšom prípade len niekoľko minút denne. Videli sme ľudí, ktorí sa zriekli toho všetkého, čo je nám vo svete vlastné a to – od svojej vôle, majetku, manželstva, priniesli samých seba ako obeť Bohu preto, aby sa stretli s Bohom a vyšli mu v ústrety. Biblická otázka: „Kde si Adam?“ sa prelína s otázkou, ktorú si kladie ľudstvo v priebehu celej svojej histórie: Odkiaľ sme, kam ideme a za čím? To je otázka, hľadanie, ktoré vidíme v našom živote. Kde Boh hľadá človeka a človek hľadá Boha. Každý môže uzrieť v sebe ukrývajúceho sa Adama. Rovnako môže nájsť v sebe silu prestať sa s Božou pomocou ukrývať a vykročiť... Podobne ako títo mníši, v ústrety Bohu, ktorého chcú objasniť a „vidieť Ho tvárou v tvár.“

5. „DVE KRÍDLA POTREBUJE MNÍCH NATO, ABY MOHOL VZLIETNUŤ K NEBESIAM: SLUŽBA BOHU A SLUŽBA MONASTIERU.“ STAREC GRIGORIJ ZOSNUL 22. OKTÓBRA 2018. AKÝ BOL JEHO ODCHOD Z TOHTO SVETA?

Posledné dni svojho života prežil starec Grigorij vo svojom milovanom monastieri. Posledná noc bola veľmi ťažká. Bratia sa rozhodli priložiť mu na telo mošči prepodobných otcov. Keď s nimi prichádzali ku starcovi, v tom momente sa z nich

začala šíriť krásna vôňa. Mysleli si, že to niekto zapálil kadidlo. Keď ho požehnali, uľavilo sa mu a bratia zaspievali moleben k ikone „Skoroposlušnici.“ Starec pocítil veľkú útechu a ďakoval Bohu i bratom. Po prijatí sv. Tajín Jeleopomazania a sv. Pričaščenija sa rozlúčili. O niekoľko minút starec Grigorij sediac v kresle pri plnom vedomí s pohľadom na bratov, poslednýkrát vydýchol. Ráno ho pochovali do hrobky, vonku za stenou chrámu, kde sú uložené ostatky prvých „ktitorov“ (zakladateľov) monastiera Dochiar. Náhrobný kameň zdobí krásny text, ktorý mu s veľkou láskou napísali bratia v starogréckom jazyku:

**Archimandrita Grigorij Paroský, igumen a nový ktitor tohto monastiera
(1942 – 2018)**

„Moja duša bude večne živá a bude Ťa chváliť“

V tomto hrobe sa ukončili choroby, podvihy, práca a nespočetné životné zámutky jeromonacha Grigorija. Athos, Myrtia a Prus, tiež úpätie Vertiska Ťa považujú za svojho ktitora a chvália sa Tvojim dielom. Tvoje telo zoslabili mnohé a ťažké choroby, no Tvoj duch sa oslobodil a vyletel k nebesiam. Odlož ťarchu tela, odev z kože, ktorý utkal zlý závistník. Otče, otče, daj nám požehnanie, ako odev, zarmúteným a osirelým Tvojim deťom. Vojdi, otče, vojdi do priestoru raja, kde cherubíni otvárajú vchod pre Tvoju dušu. Putujúc po nebesiach, neprestávaj sa prizerať na Tvoje stádo, posilňujúc ho svojimi modlitbami.

Aby sme dobre preplávajúc cez útrapy tohto života, mohli s Tebou oslavovať Boha na veky.

Deviateho októbra anjeli vzniesli odtiaľ Grigorija.

6. DRAHÝ OTEC ALEXANDER, ČO BY STE NAKONIEC POVEDALI NAŠIM ČITATEĽOM, MLADÝM ĽUĐOM?

Starec Grigorij hovorieval, že mních sa musí celý svoj život vo všetkom obmedzovať. V spánku, v jedle, pití a prebývať v tomto stave. Som presvedčený o tom, že keby sme natáčali film o mníchoch a sami nezažili ťažkosti, nepodarilo by sa nám nasnímať tak pravdivý a úprimný obraz. Keď chceš o niekom rozprávať, musíš aspoň trochu vniknúť do jeho života, musíš aspoň trocha okúsiť jeho ťažkosti.

My bez Božej pomoci nemôžeme nič dosiahnuť, pretože sme nemocní, nehodní. Všetko dobré čo máme, to je Boh. Nemôžem povedať, že som sa niečomu naučil. Myslím si len, že sa netreba rozčuľovať, keď sa Ti niečo nedarí, no skôr vtedy, že nič nerobíš. Je veľmi dôležité a podstatné niečo robiť! Nezufaj pri ťažkostiach, pretože je tu Boh, Jeho milosť. Jednoducho bojuj so sebou, nakoľko je to možné. Vtedy Ti dá Boh silu, uvidí Tvoju usilovnosť, snahu, vypätie a daruje Ti svoju blahodat'. Lebo človek sám od seba nič nezmôže.

Poznámka:

Film „Kde si Adam?“ sa v súčasnosti premieta v rôznych kútdoch sveta. Na Slovensku sa realizovalo jeho premietanie s prezentáciou autora v Bratislave, Košiciach a v dedinke Ladomirová.

V prípade záujmu je možné film na požiadanie autora sprístupniť širokej verejnosti v kinách, v ľubovoľnom meste na Slovensku. Informácie o filme: Viber, Whatsapp /+380 99 290 8691/

Za rozhovor ďakujú

**Eva Poperníková
a Eva Kahancová**

DEŇ HENDIKEPOVANÝCH

Milí mladí čitatelia Mesačníka Istina - Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS!

3. decembra si každoročne pripomíname Medzinárodný deň zdravotne hendikepovaných osôb, kde jeho hlavnou myšlienkou je upozorniť na problémy ľudí zo zdravotným hendikepom. Ďalej pochopiť ich, podporiť ich práva, či vytvoriť im dôstojné a dobré podmienky pre žitie v tejto spoločnosti. Pri tejto príležitosti sa Vám chcem aj ja prihovoriť.

Na začiatok by som sa vám rada predstavila. Moje meno je Dana Čokinová. Pochádzam zo Sniny a verím tomu, že niektorí ma poznáte, z našej fakulty. Malá, vždy usmiata žena pohybujúca sa pomocou invalidného vozíka. Pre väčšinu ľudí, ktorým poviem že študujem na vysokej škole automaticky povedia: „*Študujete sociálnu prácu však? Ja však hrdo odpoviem že nie, sociálnu prácu študuje každý. Ja som študentkou vysokej školy 2. ročníka na PBF – v odbore pravoslávna teológia.*“

Prečo som sa však rozhodla študovať na Pravoslávnu bohosloveckú fakultu v Prešove, odbor pravoslávna teológia, to vám prezradím, ale nehovorte to všetkým... (*smiech*). Ved' viete, aká je dnes doba. Všetko sa kritizuje, ohovára, avšak nikto nie je dokonalý. Ak to, ale robia pri výbere mojej školy, mne to neprekáža. Bolo to moje slobodné rozhodnutie srdca.

Myslím, že teraz ste si viacerí z vás položili túto otázku. Prečo teológia? Ved' to študujú poväčšine iba budúci otcovia duchovní. Ale nie je to pravda. Boli by ste prekvapení našu teológiu - učenie o Bohu študujú aj ženy. A ako sa hovorí. Treba si dávať ciele a plniť si sny. Ja som preto po 12 rokoch opustila prácu a rozhodla som sa plniť si svoj sen. Rozhodla som sa ísť študovať VŠ. Človek dozrel, dospel a začal vnímať veci. Nie len materiálne, ale aj duchovne. Keďže pochádzam z rodiny, kde sme všetci veriaci a k mojím predkom patrilo aj strýko igumen Ignatij Čokina, ktorý má na Zemplíne a v Uličskej kotline veľkú úctu, tak tam bolo už čosi zakorenené od malička. Ale vykličilo to až v dospelosti. Ved' každý jeden z nás ako dieťa chodieval s rodičmi do cerkvi. Každú nedeľu, potom cez sviatky a podobne.

Rokmi človek dospelieva formuje sa, hľadá sa a snaží sa nájsť tú svoju životnú

cestu. Moju cestu na našu Alma Mater, ako nazývame našu fakultu začal Boh. Človek unavený po práci išiel načerpať do cerkvi duchovnú silu. Po každej jednej Božskej liturgii som mala dobité baterky do každodenných povinností, či starostí v živote.

Začala som vnímať tento svet inými očami. Nie tými svetskými, ale duchovnými. Začala som viac študovať naše bohoslužobné knihy, našu liturgiu, naše slúženie. Ale čo ma najviac fascinovalo bol cirkevno-slovanský jazyk, ktorým sa slúži viac menej už len v našich chrámoch. Ďalej spev, ale i ikony, ktorým v našich chrámoch prikladáme veľkú úctu, priam ľubov - lásku. Na toto všetko v mojom srdci a v mojej duši kričalo „Áno“ našej fakulte a tak som vlastne s Božou pomocou začala študovať, za veľkého povzbudenia mojich otcov duchovných, ktorými sú otec Igor Kerekanič a otec Ľuboš Savčák z našej PCO Snina, začo im patrí moje veľké ďakujem.

Myslím si teda, že ak v našej konzumno-spoločenskej dobe, ktorá doslova vytláča duchovno, dáme Hospoda Boha na prvé miesto, všetko ostatné sa podarí. Ved' položili ste si niekedy vlastne otázku, čo je to chrám alebo ikona? Mohli by sme si asi spytovať svedomie či?

Chrám Boží je ako rajska záhrada a svetlá v ňom sú ako hviezdy na nebesiach. Ikonostas, je ako nebo na zemi. Tak kto by nechcel byť v takom to krásnom prostredí? Pri tom a s tým, ktorý nás nadovšetko miluje a neopustí nás, aj keď nás všetci opus-

tia! No ja si myslím, že každý. Ale to by ľudia v tejto uponáhľanej a hlavne konzumnej dobe museli rozmyšľať nie umom, ale srdcom. A to sa dnes už nenesí...

Tak ako povedal Ján Zlatoústý: „Nájdite dvere do svojho srdca a zistíte, že sú to dvere kráľovstva Božieho.“

Tak ja vám z celého srdca prajem v tento Roždestvenský čas veľa radosti v srdci, pokoja v duši, lebo je to potrebné a aby sme s pokorou, porozumením pozerali na ľudí, ktorí sú inak obdarení. Pretože majú čo ponúknuť pre túto spoločnosť.

Christos medzi nami.

Dana Čokinová,
študentka 2. ročníka
pravoslávnej teológie

JORDANSKÝ VODÝ

*Jordane, Jordane
z tvojich vod povstane
nanovo duša zrodžena*

*V pokori prez tycho
mýje sja od hrichov
a bude z Christom dovjedna*

*Proroka stupľaji
pamjataš na kraji
pro joho d'ila velyký*

*Nad tobov, Jordane
duch svjatýj ostane
a spjatýj bude vo viký*

Ľudmila Šandalová

MARHUĽOVÉ GULKY

Ingrediencie:

100 g mrkvy
150 g sušených marhúl
30 g strúhaného kokosu (+10 g na obalenie)

Postup:

Marhule namočíme do takmer vriacej vody na 10 minút. Do sekáčika potravín dáme očistenú a na menšie kúsky nakrájanú mrkvu, odmočené marhule zbavené vody a 30 g strúhaného kokosu. Zmes poriadne rozmixujeme, aby sa suroviny prepojili.

Z pripraveného cesta rukou vytvoríme guľôčky, ktoré napokon obalíme v kokose.

Sladký a zdravý dezert, ktorý budete mať hotový do 10 minút, s použitím iba 3 surovín. Guľôčky skladujte v uzatvárateľnej nádobe v chladničke a spotrebujte ich do 3 dní.

FALOŠNÉ SUSHI Z QUINOI

Ingrediencie:

2 veľké alebo 4 menšie plátky sušených rias
1/2 hrnčeka surovej quinoi
mrkva/avokádo/uhorka/cuketa
sójová saláma, vegánsky syr, ryba na plátky (voliteľné)

Postup:

Quinou uvaríme podľa návodu. Keď je hotová, polovicu z nej uložíme na plátok prvej rolky. Ak chcete použiť aj syr, rybu či šunku, dajte ju na plátok riasy ešte pred quinoou.

Na vrch uložíme na úzke, dlhé kúsky narezanú zeleninu podľa chuti. Rolku zrolujeme.

Ak nechce držať pokope, namočte si prsty do vody a „zalepte“ rolku vodou. Snažte sa urobiť rolku čo najtesnejšiu. Následne rolku nakrájame na kúsky ostrým nožom namoče-

ným vo vode. Servírujeme s kvalitnou sójovou omáčkou alebo / spolu s wasabi.

Zuzana Sadilková

Zdroj a foto: fitrecepty.sk, aktin.sk

NIEČO O NAŠICH REDAKTOROCH

Ludvig Kináč, autor rubriky DUCHOVNÉ ZDRAVIE

O mne: Volám sa Ludvig Kináč. Pochádzam z Markoviec, som študentom tretieho ročníka na PBF v Prešove.

Prečo prispievam do Istiny? Do Istiny prispievam preto, lebo je to jedna z mála možností, ktorá mi umožňuje obohatiť dušu každého pravoslávneho aj nepravoslávneho kresťana duchovnými perliami, ktoré sa nachádzajú v mojej rubrike pod novým názvom: DUCHOVNÉ ZDRAVIE. Ďakujem Bohu aj všetkým Vám, ktorí ma podporujete v tejto práci redaktora. Nech Milostivý Boh nás všetkých žehná a daruje sily pokračovať v každej dobrej veci, ktorá prináša úžitok všetkým.

Oblúbený svätý/svätá? Pre mňa sú všetci svätí oblúbení, pretože všetci mali ten istý cieľ: očistiť svoje srdce od vášni a pripodobniť sa čo najviac Christu Bohu. A to ich stálo neskutočne veľa námahy a sebazapierania, preto pred každým svätým mám veľkú úctu. Nech nám všetci svätí pomáhajú pri našom každodennom boji, ktorý nie je proti telu a krvi ako hovorí apoštol Pavol, ale proti mocnostiam tmy tohto veku.

Oblúbený výrok zo Svätého Písma? „Ja som Hospodin, tvoj Boh, ktorý ťa drží za pravicu a hovorí ti: Neboj sa, ja ti pomáham.“ (Izaiáš 41, 13)

Oblúbený výrok svätého? „Venujte pozornosť udalostiam vo svojom živote. Všetko má hlboký význam. Možno im teraz nerozumiete, ale neskôr mnohé veci pochopíte.“ (Sv. Varsonofij Optinský)

† ИСТИНА

OBSAH

Akcie BPM.....	3
Cirkevné dejiny.....	4
Pravoslávna duchovnosť.....	6
Liturgické okienko.....	8
Duchovné zdravie.....	10
Ovečka.....	12
Pravoslávie vo svete.....	16
Monastiere.....	21
Rozhovor.....	23
Študentské práce.....	29
Báseň.....	31
Recepty.....	32
O nás.....	33

Obálka:

Roždestvo Isusa Christa - Košice

Strana 2:

Roždestvo Isusa Christa

Strana 35:

Sviatok sv. Nikolaja - Praha

Obálka:

Pozvánka na premietanie filmu

Dátum vydania: december 2023

ISTINA

Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS

Ročník XIX/2024. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: +421 917 577 715

e-mail: clanky.istina@gmail.com

web: <https://bpmorthodox.sk/istina/>
Uzavierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci. Cirkevne schválené.

Šéfredaktor: Alexander Hričko - dočasne poverený funkciou

Redakčná rada: Ivana Bilá, Peter Bobak, Jana Gubová, Daniel Havaj, Eva Kahancová, Nikola Kahancová, Jana Kapraľová, Ludvig Kináč, Eva Poperníková, Zuzana Sadilková, Veronika Skysľaková, Tatiana Vasiliou Mihaličová

Korektúra: Zuzana Sadilková

Grafická a technická úprava: Jaroslav Smoleň, jerej Miroslav Guba

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Objednávky na odber:

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS

Redakcia časopisu ISTINA

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: +421 917 577 715

E-mail: bpm Slovensko@gmail.com

Cena za kus 0,60€. Ročný príspevok 7, 20€ + poštovné na rok podľa počtu predplatných kusov (pre odberateľov zo Slovenska):

1 - 2 ks = 13 eur

3 - 10 ks = 16 eur

11 - 20 ks = 26 eur

21 - 40 ks = 36 eur

IBAN (Fio banka):

SK198330000002502282852

